Když se řekne psychiatr

Když mi bylo tak osm devět, děsně jsme se kamarádili s klukem ze sousedství. Mílovi už bylo skoro čtrnáct, měl nebesky modré oči, pořád vykulené, na hlavě řídký porost chlupů neurčité barvy a tak divnou mrňavou ustupující bradu, že mu vůbec nevadilo kamarádit se s malou holkou. Nebál se, co řeknou kámoši, když nás spolu uvidí, protože žádné kámoše ve svém věku neměl. Vlastně neměl vůbec žádné kámoše. Dodnes nevím proč, snad za to mohla jeho vizáž. Míla byl totiž naprosto fantastický. Byl hrozně hodný, byla s ním sranda, a když řekl, že tehdy a tehdy přijde tam a tam, mohli jste se spolehnout, že tam zaručeně bude. Možná jsem do něj byla tak trochu zamilovaná, to neposoudím. Každopádně jsem se hrozně snažila být ve všem jako on.

A pak přišel blesk z čistě modrého nebe. Míla mi řekl, že se musí učit na přijímačky. Chtěl se pokusit jít na gympl už z osmičky, aby měl jeden rok navíc, kdyby ho nepřijali. Má to po rodičích politicky polepený, a on se prostě musí dostat na gympl. Musí. Jinak by pak nemohl na vysokou a on tak strašně touží být psychologem.

Nevěděla jsem, co znamená „mít to politicky polepený" a ráda bych to věděla, ale Míly už jsem se na to nezeptala. Úplně jsem vytuhla. Tak Míla chce být psychiatr? (No ovšem, nerozlišovala jsem tenkrát mezi těmito druhy dušezpytců, oba mi připadaly stejně nebezpečné.)

Mé kamarádství s Mílou skončilo. Už nikdy jsem neprolezla dírou v plotě, která spojovala naše zahrady, a neťukala na okno u sousedů. Když přišel za mnou (on musel zvonit u dveří, bydleli jsme ve druhém patře), řekla jsem, že ven nemůžu, že se musím učit, nebo že mě naši nechtějí pustit ven. Nebyla jsem lhářka, ale Mílovi jsem lhala do očí. Bylo mi jedno, že to prokoukne. Jestli bude psychiatr, prokoukne úplně všecko. A bude bezpečnější se od něj držet dál.

Když se na to dnes rozpomenu, marně přemýšlím, proč jsem se Mílova vysněného povolání tak bála. Nejspíš to způsobila příšerná pověst, jakou tehdy měli psychiatři, ve spojení s bujnou představivostí devítiletého dítěte. Ale pokud se správně pamatuju, nebála jsem se, že na mě Míla pošle lapiduchy, aby mě svázali do svěrací kazajky a na věky zavřeli do cely kdesi v podsklepí. Ne, toho jsem se nebála. Děsila jsem se představy, že si Míla bude umět přečíst moje nejtajnější myšlenky, že mi břitkým pohledem pronikne do duše a přesně pozná, co jsem zač.

A to byla představa tak příšerná, že mě přiměla bez zaváhání odhodit nejlepšího kamaráda, jakého jsem kdy měla.

Ovšem, tahle příhoda prozrazuje mnohem víc o mně než o Mílovi. Přísné výchově, jaká byla tehdy běžná, se podařilo mě přesvědčit, že jsem subhumánní, po všech stránkách špatný a zlem prolezlý jedinec, který má povoleno se po světě pohybovat jen proto, že všechno to zlo v něm – kromě tatínka a babičky – až dosud nikdo neodhalil. Ale jakmile se v mé blízkosti ocitne psychiatr…

Snad ještě víc mě ale děsila představa, že někdo dokáže nahlédnout hluboko do mé duše. Moje duše byla to jediné, co patřilo jen mně. Byl to jediný majetek, který mi nikdo nevezme, pokud mě nezabije. A Míla, i když je výborný kamarád, nemá co se v ní vrtat.

Mílu nakonec na školu nevzali, měl to po rodičích skutečně polepené. Dlouho jsem nevěděla, co s ním je, až před pár lety se mi doneslo, že se už léta živí jako psychoterapeut na východním pobřeží Spojených států. Takže si svůj sen nakonec splnil.

A já jsem měla spoustu času na to, abych svůj přístup k psychologům a psychiatrům diametrálně změnila. Už dávno se nebojím, že mi nahlédnou hluboko do duše a spatří tam něco příšerného. Vzpamatovala jsem se z traumat svého dětství a usoudila, že se v mé duši nic příšerného nevyskytuje. A ostatně – nahlížet do duší neumějí jen psychiatři. Umí to spousta lidí, nepotřebují k tomu spoustu písmenek před jménem i za ním. Stačí jim pozorovací talent a empatie.

Trvalo mi to dlouho, ale teď konečně vím, že psychiatři a psychologové jsou lidi jako všichni ostatní, ač studovaní v dušezpytu. Mnozí z nich dokonce lepší než ostatní, protože celý život zasvětili pomáhání těm, kdo je potřebují. Škoda, že jsem to tenkrát netušila. Nebyla bych se tak krutě zbavila nejlepšího kámoše Míly.

Iva Pekárková
spisovatelka